

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА**

Октобар 2021.

Београд, новембар 2021.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора.....	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Према резултатима анкете агенције Ипсос из октобра, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора порасла су са 3,0%, колико су износила од јуна до септембра, на 4,0%. Овај раст донекле је и очекиван ако се има у виду виша текућа инфлација, при чему очувана усидреност очекивања за две и три године унапред указује на то да финансијски сектор вишу текућу инфлацију и даље оцењује као привремену. Инфлациона очекивања привредника остала су непромењена у односу на септембар и налазе се на централној вредности циља Народне банке Србије. Уобичајено виша у односу на очекивања других сектора, очекивања становништва остала су непромењена на нивоу од 10,0%. Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек нам указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Када је реч о средњорочним очекивањима (за две и три године унапред), она се код представника финансијског сектора и даље крећу око нивоа од 3,0%. Представници привреде за две године унапред очекују инфлацију од 2,5%, док за период од три године унапред очекују нешто нижу инфлацију од 2,0%, што су непромењене вредности у односу на претходну анкету. Средњорочна инфлациона очекивања становништва су, такође, у октобру остала непромењена и износе 10,0%.

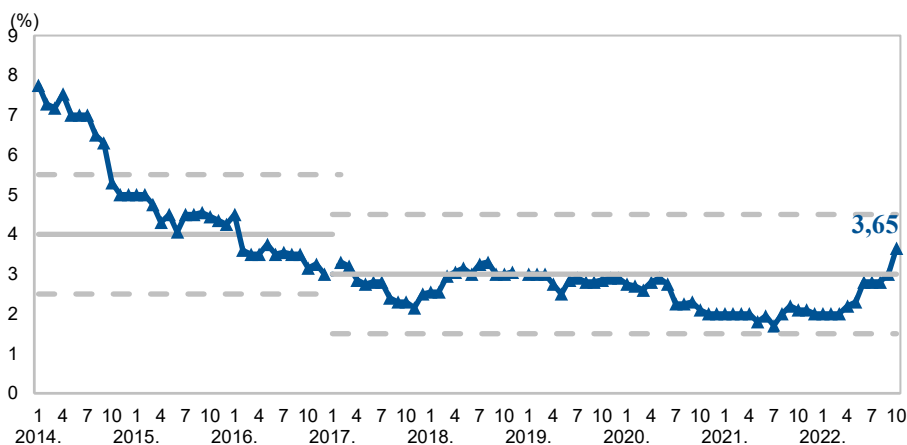
Усидреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима обеју анкета, октобарске анкете агенције Ипсос и новембарске анкете агенције Блумберг, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора порасла су у односу на претходне анкете и износе 4,0% (Ипсос) и 3,5% (Блумберг).

Октобарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ износи 3,65% и такође је порасла у односу на септембар (3,0%).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

Када је реч о средњорочним очекивањима представника финансијског сектора, она су наставила да се крећу око централне вредности циља (3,0%). Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора се од увођења овог питања у анкету (март 2014. године) крећу у границама циља.

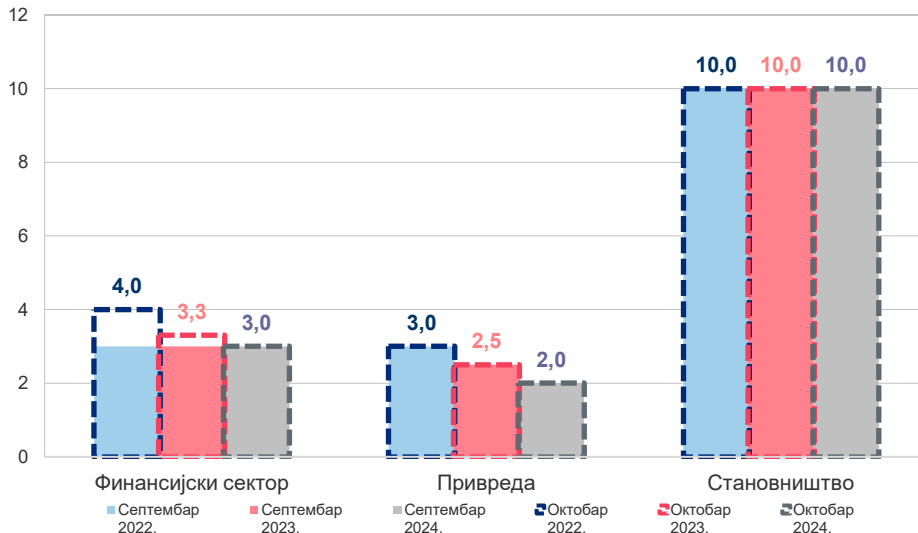
Стабилно кретање средњорочних инфлационих очекивања представника финансијског сектора у условима растуће текуће инфлације могло би да укаже да они карактер тренутних инфлаторних притисака оцењују као привремен.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна и средњорочна очекивања представника привреде остала су непромењена у односу на претходну анкету. За октобар наредне године привредници очекују инфлацију на централној вредности циља од 3,0%, док су очекивања у средњем року, за две и за три године унапред, нижа и износе 2,5%, односно 2,0%.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Ипсоса и Блумберга. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

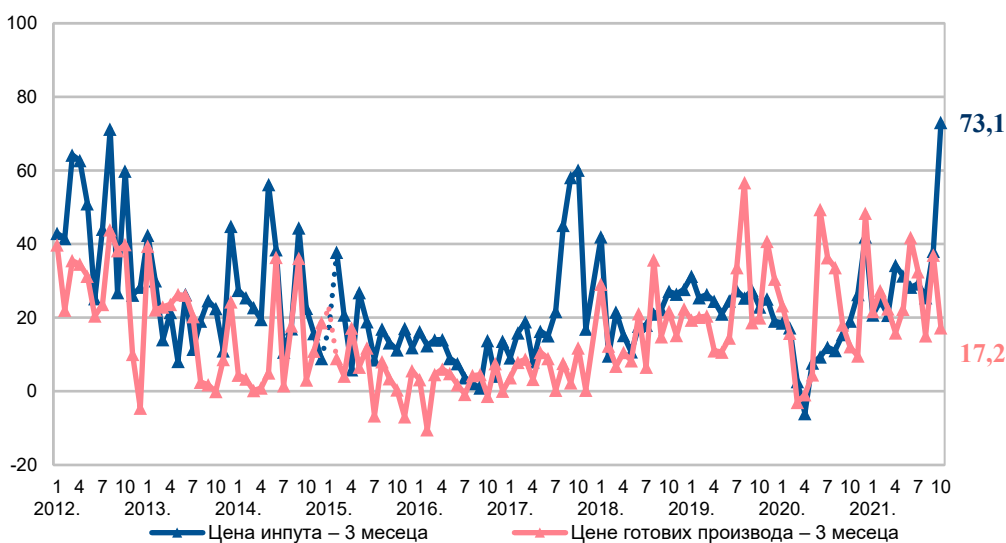

Извор: Ипсос.

Перцепција пословања привредника мање је оптимистична у односу на претходну анкету када је у питању оцена пословних услова у претходна три месеца, као и очекивање за наредних 12 месеци. С друге стране, оптимистичнији ставови бележе се код питања очекиваног кретања производње/промета у наредна три месеца и у наредних 12 месеци.

Међусобно супротна кретања бележе се и када су у питању ценовна

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедиа/Ипсос.

очекивања.

Октобарска анкета бележи даљи пораст учешћа привредника који очекују раст цена инпута у својој производњи у наредна три месеца (73%), као и у периоду од наредних 12 месеци (82%). Насупрот томе, бележи се мање учешће испитаника који очекују раст цена сопствених готових производа/услуга и за период од три месеца унапред, и за период од годину дана унапред.

Инфлациона очекивања становништва

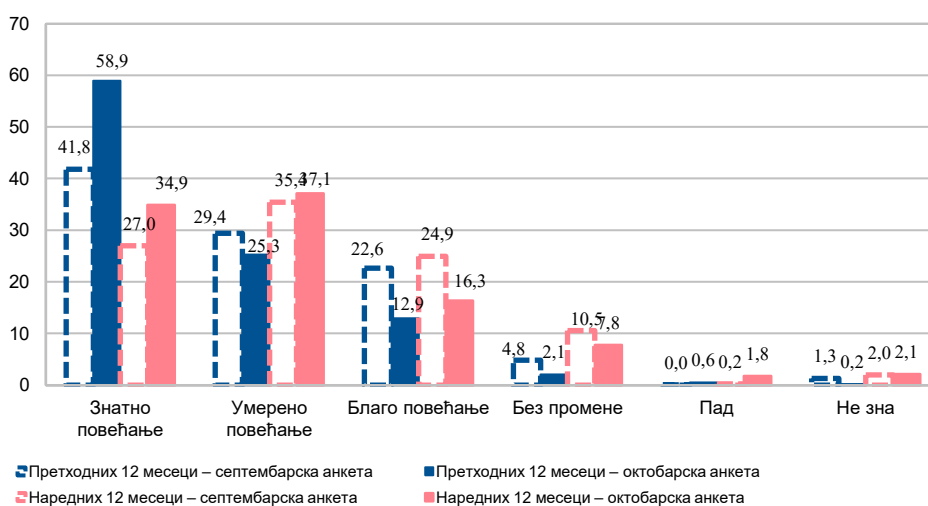
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Краткорочна инфлациона очекивања становништва остала су непромењена у односу на претходни месец и износе 10,0%, а на истом нивоу налазе се и средњорочна инфлациона очекивања становништва.

И даље највећи део анкетираног становништва (око 53%) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати.

Овакво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

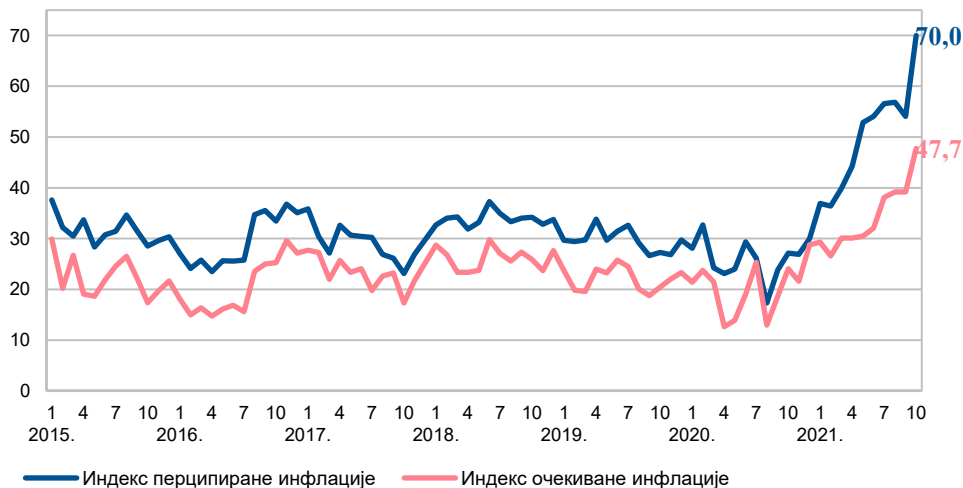

Извор: Ипсос.

Становништво очекује и да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање

резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује да ће се то наставити у наредних 12 месеци и указује на то да и сектор становништва оцењује текући раст инфлације као привремен.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва
(у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf).